15/08/2021

Ο Πατριάρχης στην ιστορική Μονή της Παναγίας Σουμελά του Πόντου: “Η Παναία λειτουργά, τα σήμαντρα χτυπούνε”

Πατριαρχεία / Οικουμενικό Πατριαρχείο

Ο Παναγιώτατος προεξήρχε της Θείας Λειτουργίας για την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου με τη συμμετοχή πιστών από πολλές χώρες.

Σε έντονα συγκινησιακά φορτισμένη ατμόσφαιρα τελέστηκε σήμερα η Θεία Λειτουργία **στην Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή της Παναγίας Σουμελά της Τραπεζούντας,** προεξάρχοντος του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, συμπαραστατούμενου από τους Σεβ. Μητροπολίτες Γέροντα Χαλκηδόνος κ. Εμμανουήλ και Φιλαδελφείας κ. Μελίτωνα. Εκκλησιάστηκαν ο Εξοχ. κ. Μιχαήλ-Χρήστος Διάμεσης, Πρέσβης της Ελλάδος στην Άγκυρα, η Ευγεν. κ. Γεωργία Σουλτανοπούλου, Γενική Πρόξενος στην Πόλη, τοπικοί

παράγοντες, εκπρόσωπος του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας, Άρχοντες Οφφικιάλιοι του Οικουμενικού Θρόνου, και περιορισμένος αριθμός προσκυνητών – στο πλαίσιο και των προβλεπομένων μέτρων προφύλαξης από την πανδημία – από την Ελλάδα, την Γεωργία, την Ρωσία, την Ουκρανία και άλλες χώρες.

Η ομιλία του Οικουμενικού Πατριάρχου

Ο Παναγιώτατος, στην ομιλία του, αναφέρθηκε στο εφετεινό προσκύνημα στην

ιστορική Μονή του Πόντου, στην οποία κατά τα προηγούμενα πέντε χρόνια πραγματοποιήθηκαν, από το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού της Τουρκίας, εκτεταμένες εργασίες συντήρησης και ανακαίνισης της.

“Θαυμάζοντες τα μεγαλεία της Θεομήτορος, συνήλθαμε και ημείς, όπως τότε οι θεοφόροι και θεοκήρυκες Απόστολοι, εις το παλαίφατον αυτής κατοικητήριον τούτο, την Ιεράν Πατριαρχικήν και Σταυροπηγιακήν Μονήν Παναγίας Σουμελιώτισσας, διά να προσκυνήσωμεν «το θεοδόχον και ακραιφνέστατον σώμα» αυτής. Ανήλθομεν εις το όρος Μελά, το όρος της Παναγίας, εκπληρούντες, μαζί με τους απανταχού Ποντίους, την καρδιακήν μας υπόσχεσιν να την πανηγυρίζωμεν Αυτήν κάθε χρόνο εις τον ιερόν τούτον βράχον, εις το στενόν και εν ταυτώ ευρύχωρον παλάτιον αυτής, αδοντες και ψάλλοντες: «την σην δοξάζουσι Κοίμησιν, Εξουσίαι Θρόνοι, Αρχαί Κυριότητες, Δυνάμεις και Χερουβίμ και τα φρικτά Σεραφείμ», διακόπτοντες τοιουτοτρόπως την υμνολογικήν και λατρευτικήν σιωπήν των τελευταίων ετών.

Και ιδού, παρά την δοκιμασίαν της πανδημίας και τους εξ αυτής επιβληθέντας εκασταχού περιορισμούς, η Παναγία υποδέχεται σήμερα, «πεποικιλμένη τη θεία δόξη», τους ευλαβείς προσκυνητάς εξ Ελλάδος και Κύπρου, Ρωσσίας και Γεωργίας, Ρουμανίας και Τουρκίας, Ουκρανίας και των Παραδουναβίων Χωρών, και εκ των περάτων της γης, Ποντίους και φιλοποντίους. Υποδέχεται ημάς, επισκιάζουσα πάντας «τη φωτοφόρω και θεία αυτής χάριτι», ομού μετά των κτητόρων της Ιεράς ταύτης Μονής, των ιερομονάχων Σωφρονίου και Βαρνάβα, και των μακαρίων προαπελθόντων μοναχών και ευλαβών χριστιανών Ποντίων εκ Τραπεζούντος και Κερασούντος, Σαμψούντος και Σινώπης, Ματσούκας και εκ των γειτονικών περιφήμων Μονών του Περιστερεώτα και του Βαζελώνος. Μας υποδέχεται η Κυρία των Αγγέλων, ομού μετά των Ποντίων Αγίων: Ευγενίου του Τραπεζουντίου, Φωκά επισκόπου Σινώπης, Βλασίου Επισκόπου Σεβαστείας, Αθανασίου του Αθωνίτου, γεννημένου και ανατεθραμμένου εις την Τραπεζούντα, Ελένης της παρθενομάρτυρος, Δαβίδ του Κομνηνού, Παρασκευά του νεομάρτυρος, των Αγίων Τεσσαράκοντα μαρτύρων των εν τη λίμνη της Σεβαστείας μαρτυρησάντων, και των επί της ταπεινής ημών Πατριαρχείας αγιοκαταταχθέντων Αγίων, Γεωργίου του Καρσλίδη και Σοφίας της διά Χριστόν σαλής. Μας υποδέχεται σήμερον η Θεοτόκος εις ευωχίαν πνευματικήν, ενώνοντας την γην με τον ουρανόν, διά να ακούση τον ευσεβή αυτής λαόν να τραγουδά εν σκιρτώση καρδία:

Η Παναία λειτουργά, τα σήμαντρα χτυπούνε,
βροντούνε τας καμπάνας, τ᾽ ορμάνια αντιδονούνε.
σου κοσπιδί καλόερος, σην Λιβεράν τσοπάνος,
σην Παναίαν Σουμελάν, ψάλτες και τραγωδιάνος".

Στη συνέχεια, ο Παναγιώτατος επεσήμανε:

“Σκιρτούν σήμερον από χαράν και αι ψυχαί των μακαρίων και αοιδίμων Κομνηνών, Ιωάννου του Β΄, Αλεξίου του Β΄ και ομωνύμου αυτού Αλεξίου του Γ΄, Βασιλείου του Α΄ και Μανουήλ του Γ΄, ομού μετά των αγγέλων και αρχαγγέλων, των οσίων και μαρτύρων της πίστεως, των ιεραρχών και πάντων των δικαίων, οι οποίοι αγάλλονται συμπροσευχόμενοι διά την δόξαν της Θεομήτορος. Νοερώς συμπαρίστανται και αι ψυχαί των Οθωμανών Σουλτάνων, οι οποίοι κατά καιρούς ευηργέτησαν την Ιεράν αυτήν Μονήν, μεταξύ των οποίων ο Βαγιαζήτ ο Β΄, ο Σελήμ ο Α΄, ο Μουράτ ο Γ΄, ο Ιμπραήμ ο Α΄, ο Μεχμέτ ο Δ΄, ο Σουλειμάν ο Β, ο Μουσταφά ο Β΄ και ο Αχμέτ ο Γ΄. Αυτοί όλοι, επειδή ήσαν αφωσιωμένοι εις το Κοράνιον, το οποίον αναγνωρίζει και τιμά την Παναγίαν ως Προφήτιδα, ηγάπησαν και υπεστήριξαν, ενίσχυσαν και ετίμησαν ποικιλοτρόπως την Ιεράν Μονήν και τους μοναχούς αυτής, ανανεούντες προνόμια και θέσμια υπέρ αυτής και των εν αυτή ενασκουμένων πατέρων.

Ουδεμία υπάρχει αμφιβολία ότι και η έντιμος Τουρκική Κυβέρνησις ακολουθεί το φιλειρηνικόν και ενωτικόν παράδειγμα των προμνημονευθέντων Σουλτάνων της Οθωμανικής περιόδου, διό και προέβη εις την ριζικήν πολυδάπανον ανακαίνισιν και στερέωσιν του σκηνώματος τούτου, και ημείς ελάβαμε την ευγενή άδειαν εξ αυτής και, κατόπιν συνεργασίας και διευκολύνσεων από τας τοπικάς αρχάς, εορτάζομεν την πάνσεπτόν Κοίμησιν της Παναγίας εις το ιστορικόν αυτής Μοναστήριον. Εκφράζομεν τας ευχαριστίας μας δι᾽ όλα αυτά, διά την φιλόφρονα συμπαράστασιν και κατανόησιν να τελέσωμεν εδώ, διά ογδόην φοράν εις το παλαίφατον προπύργιον της Υπεραγίας Θεοτόκου, την Θείαν Λειτουργίαν, διαβεβαιούμεθα δε και τους άρχοντας και τον επιτόπιον πληθυσμόν ότι παριστάμεθα σήμερον εν μέσω αυτών, ως πρέσβεις και άγγελοι ειρήνης και αλληλεγγύης, πλήρεις αισθημάτων αγάπης και φιλίας”.

Ακολούθως ο Οικουμενικός Πατριάρχης αναφέρθηκε στη θεολογική σημασία της σημερινής εορτής.

“Η σημερινή ημέρα της συνάξεώς μας πέριξ της Παναγίας φέρει εις την σκέψιν μας την εικόνα των Αποστόλων και των ιεραρχών, οι οποίοι συνέδραμον μεν διά να κηδεύσουν το ζωαρχικότατον Αυτής σώμα, αλλά αντ᾽ αυτού κατεστάθησαν μάρτυρες ενός θαύματος. Ο θάνατος της Παναγίας δεν ηκολούθησε τους όρους της φύσεως και την φθοράν των ανθρωπίνων πραγμάτων. Η Παναγία, διά της Κοιμήσεώς της, «μετέστη προς την ζωήν» ως «μήτηρ υπάρχουσα της ζωής», νικώσα τους όρους της φύσεως. Δι᾽ αυτό και δεν προσήλθαμε εδώ διά να κηδεύσωμεν, ούτε διά να κλαύσωμεν και να θρηνήσωμεν διά την απώλειαν της

Μητρός όλων των χριστιανών, αλλά διά να την τιμήσωμεν και να επιβεβαιώσωμεν το θαύμα· να προσκυνήσωμεν την θεομητορικήν χάριν με πολλήν ευλάβειαν και πίστιν. Και παραλλήλως, να μνημονεύσουμε τους πατέρας ημών προ του ξεριζωμού και να καμαρώσουμε τις ομορφιές του Πόντου, τα πανύψηλα βουνά, τα γραφικά χωριά, τα λυγερόκορμα δένδρα, την πυκνήν βλάστησιν, τους ηπίους γκρεμούς, τις κατάφυτες ρεματιές, τα ειρηνικά ρυάκια και τα απομεινάρια των παλαιών ρωμαίικων σπιτιών και σχολείων, Εκκλησιών και κοιμητηρίων.

Το μέγα τούτο θαύμα της Παναγίας, το υπερβαίνον την ανθρωπίνην λογικήν, το ακατάληπτον «και αγγέλοις και βροτοίς», αποτελεί δι᾽ ημάς μήνυμα ελπίδος και αισιοδοξίας, μήνυμα χαράς και αναγεννήσεως. Σήμερα δεν ομιλούμεν περί θανάτου αλλά περί της μεταλλαγής του θανάτου εις ζωήν και της μετατροπής των λυπηρών εις θυμηδέστερα. Όσοι, λοιπόν, προσήλθαμε κατά την ιεράν αυτήν ημέραν ενταύθα, ανανεώνουμε την ελπίδα και την πίστιν μας ότι εκ του θανάτου οδηγούμεθα εις την ζωήν, αρκεί να ακολουθήσουμε το παράδειγμα της Παναγίας Μητρός μας, να εμπιστευθούμε δηλαδή «εαυτούς και αλλήλους και πάσαν την ζωήν ημών Χριστώ τω Θεώ». Δυστυχώς, ο σύγχρονος ευδαιμονικός τρόπος ζωής δεσμεύει την ψυχήν του ανθρώπου και τον στερεί της χαράς. Η Παναγία μας καλεί να επανεύρουμε την χαράν και την ελπίδα, αφού εορτάζουμε την συνάντησιν αυτής με τον Χριστόν εις τους ουρανούς, και όχι τον θάνατον και την φθοράν. Και είναι βέβαιον ότι θα εύρουμε την χαράν, εάν αποκηρύξουμε τον εγωισμόν και την φιλαυτίαν και αντ᾽ αυτών προκρίνουμε την ανυπέρβλητον δύναμιν της αγάπης, η οποία κατακοσμεί την Παναγίαν εις όλας τας εκφάνσεις της ζωής της. Εις αυτήν την επιλογήν καλούμε πατρικώς και με πολλή αγάπη όλους τους παρόντας και τους απανταχού χριστιανούς. Το προσκύνημά σας, αγαπητοί αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω, εις το ιερόν τούτο Θεομητορικόν Παλλάδιον, να καταστή αιτία ριζικής αλλαγής και μεταστροφής του έσω ανθρώπου εις ανακαινισμένην εικόνα Θεού, διά της χάριτος της Παναγίας μας. Το προσκύνημα παντός ανθρώπου σήμερα, εις όλα τα μήκη και τα πλάτη της γης, όπου εορτάζεται η Κοίμησις της Θεοτόκου, να καταστή αιτία μεταμορφώσεως και καταργήσεως κάθε φόβου ενώπιον του θανάτου και της φθοράς.

Περαίνοντες τον λόγον, απευθυνόμεθα προς τους απανταχού Ποντίους, τους παρόντας και τους απόντας, πέμποντες χαιρετίσματα από τον ιερόν τόπον της Παναγίας μας «τεμέτερον η Παναίαν η τρανέσσαν», και κομίζοντες την Πατριαρχικήν μας ευλογίαν προς όλους εσάς.
Έτη πολλά, αδελφοί και τέκνα εν Κυρίω, και λοιποί παριστάμενοι φίλοι. Άξιον το προσκύνημά σας εις την Παναγίαν του Πόντου, και είθε ο Θεός των πατέρων ημών να μας αξιώση και του χρόνου να εορτάσωμεν την «Παναίαν» μας, εις τον ευλογημένον τούτον τόπον του Γένους, εις την ιστορικήν αυτήν Πατριαρχικήν και

Σταυροπηγιακήν Μονήν Σουμελά, επιστρέφοντες διά να ανάψωμεν την λαμπάδα της πίστεως και να προσκυνήσωμεν τα ιερά και αγιασμένα χώματα του Πόντου. Αμήν”.

Την παραμονή ο Παναγιώτατος χοροστάτησε κατά τον Μ. Εσπερινό που τελέστηκε στον ΡΚαθολικό Ναό της Παναγίας Τραπεζούντος, ύστερα από την ευγενική παραχώρησή του από τον Ιερατικώς Προϊστάμενό του, Αιδεσ. π. Μαξιμιλιανό. Να σημειωθεί ότι ήταν η πρώτη φορά που τελέστηκε ο εσπερινός της εορτής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στην Τραπεζούντα ύστερα από δεκαετίες. Μετά το πέρας της Ακολουθίας ο Παναγιώτατος δεήθηκε υπέρ αναπαύσεως της ψυχής του αειμνήστου Ιερέως Ανδρέου Σαντόρο, εφημερίου του Ναού, ο οποίος το 2006 δολοφονήθηκε την ώρα που προσεύχονταν σε αυτόν.

Θερμές ευχές του Πρωθυπουργού της Ελλάδος προς τον Οικουμενικό Πατριάρχη

Τις θερμές και εγκάρδιες ευχές του προς τον Παναγιώτατο Οικουμενικό Πατριάρχη, με την ευκαιρία της επετείου των 60 ετών από την εις διάκονον χειροτονία του, εξέφρασε ο Εξοχ. Πρωθυπουργός της Ελλάδος κ.κ. Κυριάκος Μητσοτάκης, κατά τη διάρκεια τηλεφωνικής επικοινωνίας που είχαν το Σάββατο. Ο κ. Πρωθυπουργός ευχήθηκε στον Παναγιώτατο μακροημέρευση, υγεία και κάθε επιτυχία στη διακονία του προς όφελος της Ορθοδοξίας.

Από την πλευρά του ο Παναγιώτατος ευχήθηκε στον κ. Πρωθυπουργό για την σημερινή ονομαστική εορτή της Ευγενεστάτης συζύγου του κ. Μαρέβας Γκραμπόφσκι-Μητσοτάκη, ζητώντας να της διαβιβάσει τις πατρικές ευχές και την Πατριαρχική ευλογία του.

Φωτογραφίες: Νίκος Παπαχρήστου / Οικουμενικό Πατριαρχείο